

Зразок

Формування норм у наказі про облікову політику щодо собівартості

Блок №1

Собівартість і облікова політика

Що таке облікова політика підприємства

Облікова політика — сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності (ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV).

Підприємство самостійно визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства (ч. 5. ст. 8 Закону № 996).

Яким документом затверджується облікова політика підприємства

А точніше – чи треба затверджувати її якимсь документом?

Законодавство прямо не вимагає затверджувати облікову політику наказом чи розпорядженням. Та відсутність наказу може нести ризики для підприємства. Наявність наказу дозволить оминати проблемні моменти при перевірці та позбавить від зайвих питань.

Наказ про облікову політику – це фактично внутрішній «нормативний» документ для регулювання бухгалтерського обліку.

«Повноваження власника (власників) підприємства встановлювати облікову політику реалізується через визначення у розпорядчому документі переліку методів оцінки, обліку і процедур, щодо яких нормативно-методична база передбачає більш ніж один їх варіант. Одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до такого розпорядчого документу включати не доцільно, як імперативні для застосування підприємством норми» (лист Мінфіну від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793).

Хто затверджує облікову політику

Якщо статутом не передбачено, що затвердження облікової політики (чи іншими словами «організація бухгалтерського обліку») **належить до виключної компетенції загальних зборів**, то саме директор вправі затверджувати облікову політику підприємства. Якщо ж передбачено, то наказ (положення) про облікову політику доведеться погоджувати на загальних зборах засновників

Що передбачають в Наказі про облікову політику

В наказі про облікову політику відображають не лише самі елементи **облікової політики**, а й **облікові оцінки**.

Облікова оцінка — попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами (п. 3 НП(С)БО 6).

Розкривають обрану облікову політику шляхом опису (п. 6 р. IV НП(С)БО 1):

- **принципів оцінки** статей звітності;
- **методів обліку** щодо окремих статей звітності.

Орієнтовний перелік елементів, які можуть бути прописані в обліковій політиці, наведений в п. 2.1 р. II Методичних рекомендацій щодо облікової політики

підприємства, затверджені наказом Мінфіну від 27.06.2013 р. № 635 (далі — Методрекомендації № 635).

В наказі про облікову політику фіксують ті **правила, методи щодо яких є право вибору** — чи то з варіантів прописаних у П(С)БО, чи то підходів до обчислення, розрахунку, які підприємство встановлює самостійно, але **в межах, які не суперечать діючим правилам**. А ось імперативні (одноваріантні) норми, які затверджені положеннями (стандартами) у наказ про облікову політику не включають, адже їх і так потрібно дотримуватися, і обирати ні з чого.

«У розпорядчому документі про облікову політику наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами. Одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до такого розпорядчого документа включати недоцільно» (п. 1.3 Методрекомендацій № 635).

Нагадаємо: витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які **не включаються до собівартості реалізованої продукції** (товарів, робіт, послуг) (п. 17 НП(С)БО 16):

- адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- інші операційні витрати

Які нормативні документи враховувати для формування положень про собівартість в обліковій політиці

Підказки щодо формування наказу про облікову політику містять:

- 1) НП(С)БО 16 «Витрати»;
- 2) Методрекомендації № 635;
- 3) лист Мінфіну від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793;
- 4) Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості, затверджені Мінпромполітики від 09.07.2007 р. № 373 (далі — Методрекомендації № 373);
- 5) Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті, затверджені наказом Мінтрансу від 05.02.2001 р. № 65;
- 6) Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджені наказом Мінрегіонбуду від 31.12.2010 р. № 573;
- 7) Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України, затверджені наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 14.05.2013 р. № 124;
- 8) Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Мінагрополітики від 18.05.2001 р. № 132;
- 9) Методичні рекомендації щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами, затверджені наказом Мінекономіки та з питань єврінтеграції від 17.06.2003 № 157.

- 10) Методичні рекомендації з формування собівартості проектно-вишукувальних робіт з урахуванням вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджені наказом Держкомітету будівництва, архітектури та житлової політики від 29.03.2002 № 64.

Окрім того, потрібно зважати на галузеві особливості та нюанси вашого виробничого процесу.

Які положення щодо собівартості треба розкрити у Наказі про облікову політику

Зауважимо, що основний нацстандарт, який регулює правила бухобліку витрат, - НП(С)БО 16 дуже лаконічний щодо правил, які обирає підприємство стосовно собівартості. У його п. 11 зазначено: *«Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) установлюються підприємством»*, та у п. 16: *«Перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат установлюються підприємством»*.

Наприклад, у Методрекомендаціях № 65 для собівартості послуг перевезення при формуванні статей приведено:

Прямі матеріальні витрати (п.п. 32, 36 Методрекомендацій № 65)

- матеріали, ПММ;
- шини, акумулятори

Прямі витрати на оплату праці (п. 33 Методрекомендацій № 65)

Витрати на виплату основної та додаткової зарплати працівникам, які безпосередньо зайняті перевезеннями, згідно з посадовими окладами, відрядними розцінками, тарифними ставками залежно від систем оплати праці, що діють на підприємстві.

Інші прямі витрати (п. 34 Методрекомендацій № 65)

- ЄСВ;
- амортизація;
- ТО, ремонти;
- спецодяг;
- дезінфікуючі засоби

База розподілу загальновиробничих витрат встановлюється виходячи з нормальної потужності перевезень і закріплюється в Наказі про облікову політику.

Для прикладу:

- зарплата водіїв;
- обсяг перевезень у т/км, км, год. - залежно від тарифікації наданих послуг;
- доходи від перевезень.

Ставка розподілу = постійні ЗВВ при нормальній потужності перевезень : величину бази розподілу при нормальній потужності.

Загальновиробничі витрати, які входять у виробничу собівартість, розподіляють між окремими видами перевезень (замовленнями).

Базу розподілу підприємство визначає самостійно (п. 58 Методрекомендацій № 65):

- пропорційно до суми зарплати основних працівників;
- виходячи з питомої ваги планової суми ЗВВ у загальній сумі планової собівартості окремих видів перевезень;
- на 1 грн фактичних доходів за окремими видами перевезень; пропорційно до суми витрат за іншими калькуляційними статтями;
- пропорційно до наведеної кількості автомобілів на автотранспортному підприємстві.

Це ключові (щодо переліку і складу статей, що формують виробничу собівартість та загальновиробничі витрати), але не єдині норми, які потрібно зазначити в Наказі про облікову політику щодо собівартості виробництва.

Згрупуємо наші рекомендації в таблиці та приведемо короткі пояснення.

№ з/п	Що встановити	Пояснення	Судові прецеденти
1	Тривалість операційного циклу п. 3 р. І НП(С)БО 1	Операційний цикл — проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності й одержанням грошей і їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг. Показник використовується для визначення середньої кількості днів, що необхідні для виробництва, продажу або оплати продукції. Встановлює підприємство самостійно. Важливо для класифікації оборотних та необоротних активів, коли операційний цикл перевищує 1 рік. <i>П'ятого апеляційного адмінсуду від 22.09.2020 р. у справі № 400/3868/19</i> (спір щодо обліку браку – з щоденним, а не помісячним списанням)	<i>Постанова П'ятого апеляційного адмінсуду від 22.09.2020 р. у справі № 400/3868/19</i> (спір щодо обліку браку – з щоденним, а не помісячним списанням)
2	Об'єкт витрат п. 301, п. 491 Методрекомендацій № 373	Об'єкт витрат — продукція, роботи, послуги, вид діяльності, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат. Об'єкт калькуляції — продукт виробництва (деталь, вузол, виріб, група однорідних виробів), технологічна фаза (переділ, виробництво), стадія тощо, тобто продукція різного ступеня готовності, види послуг, робіт. Калькуляційна одиниця — вимірник об'єкту калькуляції. Див. окремо приклади нижче.	
3	Перелік статей калькулювання виробничої собівартості п. 11 НП(С)БО 16	У Наказі про облікову політику прописують статті, які формують виробничу собівартість. Але маневру тут не багато, адже при формуванні статей слід виходити з положень бухобліку. А саме з визначень прямих витрат та змінних загальновиробничих і уже в цих межах визначатися. Приклади орієнтовних статей калькуляції виробничої собівартості – у додатку 9 Методрекомендацій 373.	<i>Рішення Запорізького окружного адмінсуду від 27.11.2020 у справі № 816/1329/16</i> (суперечка щодо ТЗВ і витрат на збут)
За НП(С)БО 16 12. До складу прямих матеріальних витрат включається вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу вироблюваної продукції, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. Прямі матеріальні витрати зменшуються на вартість зворотних відходів, отриманих у процесі виробництва, які оцінюються у порядку, викладеному в пункті 11 цього Національного положення (стандарту).			

<p>13. До складу прямих витрат на оплату праці включаються заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.</p> <p>14. До складу інших прямих витрат включаються всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема відрахування на соціальні заходи, плата за оренду земельних і майнових паїв, амортизація, втрати від браку, які складаються з вартості остаточно забракованої з технологічних причин продукції (виробів, вузлів, напівфабрикатів), зменшеної на її справедливу вартість, та витрат на виправлення такого технічно неминучого браку.</p>			
4	<p>База розподілу загальновиробничих витрат п. 16 НП(С)БО 16</p>	<p>Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (<i>годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо</i>), виходячи з фактичної потужності звітного періоду.</p> <p>Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (<i>годин праці (відпрацьовані машино-години, людино-години, станко-години), заробітної плати працівників, зайнятих на виробництві, обсягу діяльності (кількість готової продукції - в штуках, тоннах, кубах, декалітрах, тощо), прямих витрат, обсягу робіт (послуг) у вартісному виразі тощо</i>) при нормальній потужності. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) у періоді їх виникнення.</p>	<p><i>Рішення Дніпропетровського окружного адмінсуду від 09.04.2019 р. у справі № 804/4065/17 (спір щодо нерозподілу ЗВВ та відсутності вказівки нормальної потужності) Харківський апеляційний адмінсуд від 03.07.2017 р. у справі № 816/1827/16 (спір щодо врахування усіх ЗВВ у виробничій собівартості)</i></p>
<p>Орієнтовний перелік загальновиробничих витрат – у п. 15 НП(С)БО 16.</p> <p>Загальновиробничі витрати поділяються на постійні і змінні.</p> <p>До змінних загальновиробничих витрат належать витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо), виходячи з фактичної потужності звітного періоду.</p> <p>До постійних загальновиробничих витрат відносяться витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу діяльності. Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) при нормальній потужності. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) у періоді їх виникнення. Загальна сума розподілених та нерозподілених постійних загальновиробничих витрат не може перевищувати їх фактичну величину.</p>			
5	<p>Нормальна потужність п. 4 НП(С)БО 16</p>	<p>Нормальна потужність — очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва.</p> <p>Оптимально нормальну потужність визначати на основі фактичних даних за останні декілька звітних періодів з коригуванням на наявні прогнози на момент розрахунку.</p>	<p><i>Рішення Дніпропетровського окружного адмінсуду від 09.04.2019 р. у справі № 804/4065/17 (спір щодо нерозподілу ЗВВ та відсутності вказівки нормальної потужності)</i></p>

		Для прикладу, якщо базою є зарплата робітників, то визначається її середній рівень протягом кількох років. Нормальною виробничою потужністю буде обсяг діяльності, під час якого фонд оплати праці становить розраховану середню величину.	
6	Метод вибуття запасів п.п. 16-22НП(С)БО 9	При відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів: - ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; - середньозваженої собівартості; - собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); - нормативних затрат; - ціни продажу.	<i>Постанова Верховного Суду від 27.02.2018 р. у справі № 803/719/17</i> (податківці порахували за ФІФО, в обліковій політиці – середньозважений)
7	Обліку транспортно-заготівельних витрат п. 9 НП(С)БО 9 п. 2.4 Методрекомендацій № 635	Порядок обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат.	
8	Метод амортизації п. п. 26-28 НП(С)БО 7, п. 27 НП(С)БО 8	Методи амортизації: - прямолінійний; - зменшення залишкової вартості; - прискореного зменшення залишкової вартості; - кумулятивний; - виробничий Для інших необоротних матеріальних активів: — прямолінійний; — виробничий. Для МНМА і бібліотечних фондів: — списання 100% вартості в першому місяці використання; — 50% — у першому місяці та 50% — у місяці списання з балансу; — прямолінійний; — виробничий	<i>Рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 27.01.2020 р. у справі № 826/7646/17</i> (нарахування амортизації методом, що не передбачений обліковою політикою)
9	Робочий план рахунків п. 3 Інструкції № 291	Можна оформити як додаток, зробивши на нього посилання в основній частині наказу. Субрахунки використовуються підприємствами, виходячи з потреб управління, контролю, аналізу й звітності та можуть ними доповнюватися введенням нових субрахунків (рахунків другого, третього порядків) із збереженням кодів (номерів) субрахунків Плану рахунків, затвердженого наказом від 30.11.1999 р. № 291. Підприємство обирає застосовувати йому клас 8 «Витрати за елементами» для обліку витрат, чи обмежитись лише 9 класом «Витрати діяльності»	

10	<p>Розподіл витрат (коефіцієнт) у комплексному виробництві</p> <p>п. 504 Методрекомендацій № 373 лист Мінфіну від 18.12.2008 р. № 31-34000-10-16/44972</p>	<p>1. Метод вартості продажів: Кр = Вартість продажу окремого продукту : Вартість загальна усієї продукції</p> <p>2. Метод натуральних показників Кр = Натуральний вимір (вага, обсяг) окремого продукту : Загальний обсяг продукції</p> <p>3. Метод чистої вартості реалізації Кр = Вартість реалізації окремого продукту – Розділені витрати на окремий продукт): Загальна чиста вартість реалізації всієї продукції</p> <p>4. Метод постійного відсотка валового прибутку Комплексні витрати розподіляють так, щоб відсоток валового прибутку був однаковим для кожного виду продукції</p>	
----	---	---	--

Перелік основних калькуляційних одиниць відносно об'єктів калькуляції (з додатка 6 до Методрекомендацій № 373)

Об'єкт калькулювання	Калькуляційна одиниця
Виробниче замовлення	група однорідних виробів
	типовий представник групи
	об'єкт робіт, послуг
	виріб
	вузол
	деталь
	умовна одиниця
Виріб	типовий представник групи однорідних виробів
	група однорідних виробів
	комплект
	вузол
	деталь
	типорозмір
	артикул
	марка

Продукт (напівфабрикат)	вагова одиниця у перерахунку на: стандарт продукту прийнятий умовний стандарт інші натуральні одиниці
	вагова одиниця в натурі:
	кілограм тисяча кілограмів тонна тисяча тонн
	Натуральні одиниці: штука, комплект, метр, погонний метр, квадратний метр, кубічний метр, літр, декалітр, рулон, пачка; тисяча штук, комплектів, метрів, кубометрів, погонних метрів
	Умовні одиниці
Переділ (стадія, фаза)	стадія технологічного процесу
	фаза технологічного процесу
	напівпродукт
	продукт

Крім основного виробництва також калькуюють продукцію, роботи, послуги допоміжних виробництв.

Перелік основних калькуляційних одиниць цехів допоміжного виробництва
(з додатка 7 до Методрекомендацій № 373)

Найменування цехів	Види робіт	Калькуляційна одиниця
Інструментальний	виробництво інструменту (малономенклатурне)	одиниця конкретного виробу
	виробництво інструменту (багатономенклатурне)	умовний виріб (типовий представник групи інструментів)
Ремонтно-механічний і ремонтно-енергетичний	ремонт устаткування	одиниця ремонтної складності
Ремонтно-будівельний	ремонт будівель, споруд	об'єкт ремонту
Енергетичний	виробництво електроенергії і трансформування	1 000 кВт/год

	виробництво пари і тепла	1 т нормальної пари, або 1 мккал тепла
	виробництво стисненого повітря	1 000 нормальних м ³ (коли тиск дорівнює атмосферному)
	виробництво генераторного газу	1 000 м ³ сухого газу стандартної калорійності
	виробництво кисню	1 000 м ³ газоподібного кисню
	виробництво води	1 000 м ³
	виробництво карбіду	1 т стандартного карбіду
Транспортний	перевезення вантажу: автомобільним транспортом	1 тонно-кілометр
	спеціальними машинами (тягачем, краном, бульдозером тощо)	1 машино-година

Підприємству доцільно визначити об'єкти калькулювання та калькуляційні одиниці і затвердити їх відповідним наказом по підприємству

Окрім того варто врахувати наступні особливості при формуванні собівартості:

- **Створення резерву відпусток для виробничого персоналу**

Витрати, пов'язані з оплатою відпусток та забезпеченням виплат відпусток, відображають у складі витрат операційної діяльності залежно від того, якій групі працівників їх нараховують (лист МФУ від 24.05.2007 р. № 31-34000-10-10/10654).

- **Витрати на податки**

Якщо прямо пов'язано із виробництвом – у складі виробничої собівартості.
Якщо прямо прив'язати сплату податку до виробництва неможливо, витрати на сплату податку відображають в адмінвитратах.

- **Витрати пов'язані з декількома напрямками**

НП(С)БО не містять прямих норм, які б пояснювали порядок відображення витрат, що пов'язані з декількома видами діяльності. Можливі різні варіанти при вирішенні цього питання — розподіляти витрати або відносити до тих витрат де об'єкт використовується переважно (тобто більшою мірою).

- **Витрати на затарювання**

Якщо затарювання готової продукції відбувається безпосередньо під час виробництва, то вартість тари включається до собівартості продукції (п. 32 Методрекомедацій № 373, лист Мінфіну від 18.12.2008 р. № 31-34000-10-16/44972).

Наприклад, пакування молока у пакети – вартість пакету формуватиме собівартість продукції.

А ось якщо упакування продукції відбувається уже після прийняття її до готової продукції (тобто після процесу виробництва), таку тару обліковують у витратах на збут.

- **Обслуговування виробництва під час сезонної «перерви»**

Такі витрати обліковують на субрахунку 39 «Витрати майбутніх періодів» з подальшим віднесенням до відповідних витрат – до собівартості.

Як правило собівартість продукції і витрати на обслуговування виробництва в сезонних виробництвах визначають виходячи із затвердженого кошторису цих витрат, обсягу продукції і планових норм витрат на одиницю продукції. Якщо змінюється обсяг до норм витрат вносять корективи, аби покрити «планові» витрати. А далі маючи дані про фактичні витрати, якщо вони перевищують кошторисі – допоказують витрати у собівартості в періоді в якому було перевищення.

Блок №2

Зразки (витяги) з Наказу про облікову політику норм що стосуються собівартості

Шаблону розпорядчого документа (наказу, розпорядження) про облікову політику «на всі випадки життя» немає і не може бути, адже цей документ має враховувати організаційно-правову форму вашого підприємства, галузеві особливості господарської діяльності, тощо.

Важливо: кожен Наказ про облікову політику - індивідуальний! Чужий приклад, найімовірніше не містять всі необхідні пункти, і достеменно не враховує особливості саме вашої діяльності та не відповідає вашим налаштуванням у програмі ведення бухобліку. Тому, просто скопіювати зразок наказу про облікову політику не вийде. Необхідно «підлаштувати» його під себе.

Ми наведемо декілька варіантів з практики, щоб ви мали орієнтир від чого рухатися, складаючи власний наказ про облікову політику, чи вносячи у нього зміни.

Приведемо декілька зразків з практики.

Щодо послуг оренди

<...>

3.1.1. Приміщення, які надаються в операційну оренду на строк, що перевищує 1 місяць, обліковувати як інвестиційну нерухомість відповідно до НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» з оцінкою за справедливою вартістю згідно з п. 16 НП(С)БО 32. Щороку проводити незалежну оцінку нерухомого майна станом на 31 грудня.

3.1.2. Приміщення, які задіяні для надання послуг проведення семінарів, виставок, конференцій та інших подібних заходів, обліковувати як операційну нерухомість згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби».

3.1.3. Установити методи нарахування амортизації:

- для об'єктів основних засобів (крім інвестиційної нерухомості) – прямолінійний метод;

- для малоцінних необоротних матеріальних активів – у першому місяці використання об'єкта – 100% його вартості.

3.2. Одиницею виміру послуг операційної оренди нежитлових приміщень та об'єктом витрат визначити 1 кв.м площі, що надається в оренду.

3.3. Вартість комунальних послуг (водопостачання та водовідведення, опалення, електропостачання тощо), яка відшкодовується орендарями, включати до складу доходу та витрат у загальному порядку.

3.4. До собівартості послуг операційної оренди включати витрати:

- вартість комунальних послуг (водопостачання та водовідведення, опалення, електропостачання тощо);

- основну заробітну плату та додаткову заробітну плату працівників, що задіяні у обслуговуванні приміщень, які надаються в оренду;

- нарахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- витрати на ремонт приміщень для підтримання їх у належному стані.

4.1. Дохід від надання послуг оренди визнавати щомісячно рівномірним нарахуванням, незалежно від дати підписання актів з орендарями.

<...>

Щодо собівартості готової продукції

<...>

4. Встановити наступний порядок обліку запасів.

4.1. Одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати їх найменування.

4.2. Під час відпуску запасів у виробництво, а також під час виробництва, продажу або іншого вибуття в залежності від виду запасів здійснювати їх оцінку таким чином:

• сировини і матеріалів – за методом ФІФО;

• готової продукції – за методом ФІФО

• малоцінних і швидкозношуваних предметів – за методом ідентифікованої собівартості.

4.3. Не застосовувати окремий рахунок для обліку транспортно-заготівельних витрат, а включати їх до вартості запасів ідентифіковано.

5. Встановити наступний порядок обліку витрат.

5.1. При калькулюванні собівартості готової продукції застосовувати Перелік і склад статей калькулювання собівартості готової продукції (додаток 1 до Наказу),.

5.2. При калькулюванні собівартості готової продукції застосовувати Перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат (додаток 2 до Наказу).

<...>

Додаток 1 до Наказу № 5 від 05 січня 2022 року

Перелік і склад статей калькулювання собівартості готової продукції

1. Сировина та матеріали:

- сировина та матеріали, що входять до складу виготовлюваної продукції, утворюючи її основу, або є необхідним компонентом для виготовлення продукції (робіт, послуг);
- допоміжні матеріали, що використовуються у процесі виробництва продукції (робіт, послуг);
- МШП, що використовуються у процесі виробництва.

2. Куповані комплектуючі вироби, напівфабрикати, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій:

— куповані комплектуючі вироби та напівфабрикати, що підлягають монтажу або додатковій обробці на підприємстві;

— роботи і послуги виробничого характеру, що виконуються сторонніми підприємствами або структурними підрозділами підприємства, що не належать до основного виду діяльності (здійснення окремих операцій з виготовлення продукції, обробка споживаних сировини та матеріалів, часткова обробка напівфабрикатів та виробів, інші послуги за умови, що вони відносяться безпосередньо на собівартість конкретних видів продукції).

3. Паливо та енергія на технологічні цілі: витрати на всі види палива та енергії (як отримані від сторонніх підприємств та організацій, так і вироблені самим підприємством), що використовуються безпосередньо у процесі виробництва продукції та включаються безпосередньо до собівартості окремих видів продукції на підставі показань контрольно-вимірювальних приладів.

4. Зворотні відходи (вираховуються): вартість залишків сировини, матеріалів, інших цінностей, що утворилися у процесі виробництва і частково або повністю втратили свої первісні споживчі властивості, у зв'язку з чим не можуть використовуватися за первісним призначенням або використовуються, але з підвищеними витратами. Зокрема, обрубки, обрізки, стружка.

5. Основна заробітна плата виробничих робітників: витрати на виплату основної заробітної плати, розрахованої відповідно до прийнятих підприємством систем оплати праці, у вигляді тарифних ставок (окладів) та відрядних розцінок для робітників, зайнятих виробництвом певної продукції.

6. Додаткова заробітна плата виробничих робітників: витрати на виплату виробничому персоналу підприємства додаткової заробітної плати, нарахованої за роботу понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідництво і за особливі умови праці (доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені законодавством, премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань та функцій, передбачені колективним договором).

7. Нарахування єдиного соціального внеску на суму оплати праці працівників, зайнятих виробництвом продукції (робіт, послуг).

8. Загальновиробничі витрати — перелік і склад загальновиробничих витрат наведено в додатку 2 до цього наказу.

9. Втрати внаслідок технічно неминучого браку:

— вартість остаточно забракованої продукції (виробів, напівфабрикатів) із технологічних причин;

— витрати на усунення технічно неминучого браку.

<...>

Щодо загальновиробничих витрат

<...>

4.4. При визначенні собівартості виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг до загальновиробничих витрат відносити перелік витрат, що зазначений у пунктах 4.4.1 та 4.4.2 даного наказу.

4.4.1. УСТАНОВИТИ ПЕРЕЛІК І СКЛАД ПОСТІЙНИХ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1. Витрати на управління виробництвом:

а) оплата праці апарату управління цехами, дільницями, включаючи премії, матеріальну допомогу;

б) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування апарату управління цехами, дільницями;

в) витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць;

г) інші витрати:

- вартість поштово-телеграфних послуг;

- вартість послуг зв'язку;

- вартість канцелярського приладдя;

- вартість послуг з участі в семінарах;

- витрати на придбання періодичних видань і спеціальної літератури виробничої тематики тощо.

2. Амортизація основних засобів усього виробничого та загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.

3. Амортизація нематеріальних активів усього виробничого та загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.

4. Витрати на утримання та експлуатацію необоротних активів виробничого та загально виробничого призначення:

а) вартість мастильних, обтиральних матеріалів та інших допоміжних матеріалів, необхідних для догляду за обладнанням і підтриманням його у працездатному стані;

б) оплата праці допоміжних робітників, які обслуговують обладнання, — наладників, мастильників, електромонтерів, слюсарів, ремонтних та інших допоміжних робітників;

в) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування перелічених вище робітників;

г) вартість спожитого палива, електроенергії, води, пари та інших видів енергії на приведення в рух верстатів, насосів, пресів та інших виробничих механізмів загальновиробничого призначення;

д) вартість послуг допоміжних виробництв і послуг сторонніх організацій, пов'язаних з утриманням та експлуатацією обладнання;

е) вартість витраченого інструменту і пристосувань;

ж) витрати на операційну оренду основних засобів тощо.

5. Витрати, пов'язані з утриманням пожежної та сторожової охорони:
- а) оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, зайнятих охороною виробничих приміщень;
  - б) послуги сторонніх організацій з охорони.
6. Витрати на ремонт основних засобів виробничого та загальновиробничого призначення:
- а) витрати на ремонт будівель і споруд:
    - вартість витрачених будівельних матеріалів і запасних частин;
    - оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи;
    - вартість послуг ремонтних цехів;
  - б) витрати на ремонт виробничого обладнання, інструментів і транспортних засобів:
    - вартість запасних частин та інших матеріалів, витрачених при ремонті виробничого обладнання, транспортних засобів та інструментів;
    - оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи (слюсарів, верстатників та інших);
    - вартість послуг ремонтних цехів та інших допоміжних виробництв з ремонту обладнання, транспортних засобів, інструментів.
7. Витрати на охорону праці й техніку безпеки:
- а) поточні витрати на улаштування та утримання огорож машин та їх рухомих частин, люків, отворів, вентиляційних пристроїв;
  - б) витрати на установлення сигналізації, необхідної з метою безпеки для швидкого зупинення механізмів;
  - в) витрати на улаштування та утримання дезінфекційних камер, умивальників, душов, лазень та пралень на виробництві (на підприємствах, де надання цих послуг працюючим пов'язане з особливостями виробництва і передбачено колективним договором), а також на утримання роздягалень, шаф для спецодягу, сушарок та іншого подібного обладнання;
  - г) вартість матеріалів, використаних на улаштування та утримання засобів охорони праці;
  - д) вартість спецодягу, спецвзуття, обмундирування, окулярів та інших захисних пристосувань, що видаються найманим працівникам, необхідних їм для виконання професійних обов'язків, та інших засобів індивідуального захисту, мила та інших м'яких засобів, знешкоджуючих засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування згідно з переліком і нормами, установленними чинними нормативно-правовими актами, або на відшкодування витрат працівникам за придбання ними спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту у випадках невидачі їх адміністрацією;
  - е) вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних із проведенням попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, або де необхідно провадити професійний добір (обов'язковий первинний та періодичний профілактичний наркологічний огляди), а також щорічний обов'язковий медичний огляд осіб віком до 21 року;
  - ж) інші витрати на цілі, пов'язані з охороною праці (витрати на улаштування освітлення, що відповідає санітарним нормам і правилам (у тому числі місцевого освітлення робочих місць).
8. Витрати на охорону навколишнього природного середовища:
- а) витрати на утримання та експлуатацію очисних споруд;

- б) витрати на зберігання, переробку та охорону екологічно небезпечних відходів;
- в) витрати на очищення стічних вод.

4.4.2 УСТАНОВИТИ ПЕРЕЛІК І СКЛАД ЗМІННИХ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1. Витрати на обслуговування виробничого процесу:

- оплата праці та відрахування на соціальні заходи загальновиробничого персоналу, зайнятого обслуговуванням виробничого процесу;
- витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг

Прийняти як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат основну заробітну плату (без доплат і надбавок) виробничих робітників.

<...>

avs avs avs avs avs
avs avs avs avs avs
avs avs avs avs avs
avs avs avs avs avs

(067) 355 11 32
(095) 890 19 18
(063) 374 69 62

Онлайн-школа бухгалтерії AVS

avs avs avs avs av
avs avs avs avs
avs avs avs avs av
avs avs avs avs